

Nova ameriška nota Angliji.

Baroni kruha goljufajo ljudstvo.

PEKOVSKI BARONI V CHICAGI GOLJUFAJO Z MERO. — PRISILNA VOJAŠKA SLUŽBA V KANADI? — ZVEZNA JEKLARNA NA VARNEM PROSTORU. — ODRASLI LJUDJE UMLAJO ZA OTROŠKO PARALIZO. — V DEŽAVE MAINE SO ZMAGALI REPUBLIKANCI. — GLASOVITI MOST V KANADI JE PADEL V REKO. — VELETOGOVCI KUPILOJO JAJCA. — AVIJATIKA STA PONEBREČILA. — SAMOMOR NA STOPNICAH UNIVERZE. — SODNIK DESET LET BREZ SODNE OBRABNAVE.

Sodnik, ki nič ne sodi, je zopet kandidat.

Washington, 12. septembra. — Tukaj sodijo, da predsednik pripravlja novo noto za Anglijo, v kateri hoče protestirati proti motenju ameriške trgovine in oviranju ameriškega poštne prometa med Švedsko in drugimi nevtralnimi državami.

Zadnje izjave angleškega trgovskega ministra dokazujejo, da Anglija noče menjati svojega stališča glede trgovinske vojne, če se ne bo ostreje nastopilo proti nji.

Tovarnarji nestrno pričakujejo, da vlada bolj odločno nastopi proti Angliji ki zaplenjuje ameriško pošto, da izve tajnosti ameriške trgovine. Tovarnarji so vladi predložili dokaze, da ima angleško cenzuriranje ameriške pošte namen škodovati ameriški trgovini.

Chicago, Ill., 12. septembra. — Zvezne oblasti so odkrile, da je kruh v Chicagu podražen za 33½ odstotkov. Hlebu za pet centov, ki je tehtal 12 unč, so znižali težo na 8 unč.

Tiskati so dali na tisoče listkov, ki jih bodo rabile velike pekarske tvrdke in na katerih je tiskano "pol funta."

Mestni uradniki zbirajo zdaj material proti pekovskim tvrdkam. Gospodinjje so pač nenej, da je podražitev kruha navadno oduševstvo. Moka nikakor še ni dosegla 5 centov funt in v kruhu se mora računati na 28 do 30 odstotkov vode. Mnogo velikih tvrdk dobiva moko sploh še po stari ceni, ker imajo v mlinarji in trgovci pogodbo za dobavo moke.

V Evropi je vojna. Izkoriščevalci so od vojne "zaslužili" milijone, le pekovski kralji niso bili deležni vojnih profitov. Da tudi oni pomnože svoje nakopičene milijone, bodo delaveci zdaj dražje plačevali kruh.

Denver, Colo., 12. septembra. — V Leadvillu je včeraj padel prvi sneg.

South Bend, Ind., 12. sept. — Tukaj je umrl Myron Campbell, blaginjak skozi 25 let pri South Bend National Bank.

Njegovo ime je prišlo v javnost pred dvajsetimi leti, ko mu je nekdo iz blaginje ukradel o polno \$17.000. Campbell je šel k obedi in je pustil blaginjo odprto. Ko se je vrnil, je opazil, da je iz njega izginilo \$17.000. Campbell je sebe smatral odgovornim za ukradeni denar in je odplačeval ukradeni vsoto po \$1.000 na leto.

Baskatoon, Sask., 12. sept. — Kanadčani bodo kmalu prisiljeni oblačiti vojaški jopič in oditi na bojišče. Sir George E. Foster, kanadski trgovski minister je dejal: "Več ljudi potrebujejo, pa ne pojdejo prostovoljno. Kanada se mora učiti od Velike Britanije."

Chicago Ill., 12. septembra. — Trije roparji so s samokresom ustavili Izaka Weinberga in mu vzeli šest dolarjev.

Weinberg je prišel klicati na pomoč in na pomoč sta prihitela Anton Skeller in Joseph Krokus, oborožena s sekirami. En ropar je oddal tri strele, ki so zgrešile enega, odgovor je pa dobil sekirami v hrbet. Roparji so po tem neprijaznem pozdravu zbežali, a pol ure kasneje

je je policija aretirala Edwardsa Lattyaka in Williama Sagatza. Na hrbtu Lattyaka so bili odtisi sekire. Nevarna ptička so dali za omrežje.

Niagara Falls, N. Y., 12. sept. — V Lockportu so aretirali 21letnega Georgea Zimkoviča iz Chicaga. Kanadske oblasti ga zahtevajo, češ, da je dezertir od 115 bataljona.

Zimkovič je dezertiral, ker je menjal svoje mnenje. Prišel je do spoznanja, da ne gre, da bi se bojeval proti Avstriji, ker ima tri brate v avstrijski armadi. Zimkovič trdi, da je ameriški državljani in sploh ne pojde v Kanado. Kanadske oblasti nimajo pravice zahtevati dezertirjev. Do sedaj še ni bila sklenjena pogodba, da se Kanadi izročijo dezertirji.

Washington, 12. septembra. — Mornarški departament izjavlja, da bo zvezno jeklarno gradil v notranjem, da ne bo upostavljeno napadov s morja.

Jeklarne bodo dolge 1100 dolarjev.

Martins Ferry, O., 12. sept. — Tukaj so našli zabojček z \$8.070, ki je bil v soboto ukraden Lee Rankinu, blaginjniku Youngheoghena in Ohio Coal Co. Zabojček je ležal par sto jardov proč od mesta, na katerem je bil izvršen rop. Preiskava je dognala, da so roparji s silo skušali odpreti zabojček, pa ni šlo. Vrgli so zabojček od sebe, ker je tehtal 90 funtov, da so lažje bežali.

Decatur, Ill., 12. septembra. — 40letni Theodore Gross jr., bankir v Atwoodu, je umrl po treh dneh za otroško paralizo.

Portland, Me., 12. septembra. — V republikanskem taboru vlada veliko veselje, ker so v državi Maine dobili republikanci večino pri volitvah. Nekateri buržoazni političarji amatrsko to za dokaz, da bo Hughes izvoljen predsednikom.

Quebec, Que., 12. septembra. — Srednji lok največjega mostu na svetu se je zrušil in padel v reko St. Lawrence. Kompanija, ki gradi most, trdi, da je pri katastrofi le 27 ljudi izgubilo življenje. Pred devetimi leti se je na tem mestu zgodila enaka neizgoda, ki je zahtevala 70 človeških življenj. Pri sedanjih katastrofi je padlo do 90 ljudi v reko.

Na stotine ljudi je videlo katastrofo, kako se je lok, ki tehta 5000 ton v sredi podal in potem je vse zagrmelo v reko.

Walla Walla, Wash., 12. sept. — August McKay je v Russel Creek perecentu že nad deset let mirovni točnik. V tem času ni imel niti ene sodniške obravnave, vendar je plačal en dolar, da pride v jeseni njegovo ime zopet na glasovnico.

Huntsville, 12. septembra. — Osemnajstletna Naomi Beach, hči farmarja v tukajšnji okolici, je obtožena umora pove vrste. Ustrelila je 20letnega Earla Sisco, sosedovega sina in njenega ljubčka. Dekle trdi, da ga je ustrelila, ker jo je klen, mesto da bi jo prosil odpuščanja. (Dalje na 5. str., 1. kol.)

NEWYORSKI STAVKOKAZI MRCVARIJO LJUDI.

Vspešna rudarska stavka v Avstraliji. — Premogovarska organizacija v Illinoisu je ustavila podporo za brezposelne. — Eksplozija v premogovem rovu. — Državna mesnica v Queenslandu se je obnesla. — Med baroni premoga je zavladala nesloga.

Skebi v New Yorku namrti dve osebi.

New York, 13. sept. — Včeraj je poulična kara v Bronxu, katero je vozil neizkušen skebski motorist, letela z vso naglico po rebrni navzdol in na prvem ovinku je skočila iz tira in se zaletela v avtomobil. Dve osebi sta bili na mestu mrtvi in trinajst je obležalo pobitih, izmed katerih bodo štiri najbrže umrli. Skebskega motornika, ki ni znal operirati zavore, in kondukterja, so zaprli.

Gnječa na podulčnih in nadulčnih železnicah je velikanška valed ustavljenja prometa na uličnih črtah.

Okrog sto skebov, ki so jih pripeljali iz Bostona in Chicaga, se je pritožilo županu Mitchellu, da družbe ne drže svojih obljub in da jih imajo zaprte na postajah za kare kakor jetnike. Na postajah imajo cestnoželezniške družbe oborožene stražnike, ki ne puste stavkokazov na prosto. Dalje so se pritožili skebi, da jim ne dajo obljubljenega plače. Župan je obljubil skebom, da bo istisnil njihovo plačo s pomočjo policije.

Župan Mitchell je včeraj poveljal pobotata v toliko, da preneha stavka, a druge sporne točke da grejo na arbitražo.

Eksplozija v rudniku.

Herrin, Ill., 12. septembra. — V rudniku B. lastnina Band C. Coal Company, se je dogodila razstrelba.

V glavnem vzhodnem hodniku se je nabral plin, ki je eksplodiral. Hude opekline sta dobila superintendent Rihard in rudniški ravnatelj Wm. Flinn.

V rudniku niso delali že pet mesecev.

Rudarji v Avstraliji zmagoviti.

Sidney, Avstralija, 12. avgusta, po pošti. — Rokodeleci, ki delajo na maitlandskem premogovnem polju, v Novem Južnem Walesu so prišli do spoznanja, da je čas tudi njim povzpeti mezo. Zastavkali so in dobili so, kar so zahtevali.

V Avstraliji imajo rudniški rokodelci svojo organizacijo. To je bila v enajstih letih njih prva stavka. Njih metoda je bila, da so se mirnim potom pobotali z delodajalci. Končno so spoznali, da jih njih metoda ne vodi do cilja in odložili so orodje. Rudarji v vsej Avstraliji so bili pripravljene za stavko, če družbe ne priznajo zahtev rudniških rokodelcev.

V avstralskih rudnikih delajo zdaj bolj počasi, ker je vlada zavoljo vojne prepovedala izvažati premog. V nekaterih rudnikih so znižali delovne ure in položaj se ne bo zboljšal, dokler ne bo vojna končana. Mnogo rudarjev si je polskusilo delo v drugih industrijah.

Za rudarje v Illinoisu.

Springfield, Ill., 12. septembra. — Odbor 12 rudarskega distrikta U. M. W. of A. naznanja, da po 15. septembru preneha izplačevanje brezposelne podpore v znesku \$5 na vsakih 45 dni.

Vzroke za ta sklep je iskati v tem, da je izplačevanje te podpore povzročilo mnogo sitnosti in preprirov. Vedno so prihajale pritožbe, da so podporo tisti dobili, ki je niso bili vredni, taki jo pa niso prejeli, ki so bili res v potrebi. Da se takim preprirov napravi konec, preneha izplačevanje brezposelne podpore po 15. septembru.

Nadalje naznanja odbor, da je mnogo rudarjev odpovalo v Joplin in druge kraje, kjer so kovinski rudniki. Nekateri niso oddali svojih unij. Listkov in se niso pridružili uniji kovinskih rudarjev. Dogodilo se je tudi, da so šli delati v neorganizirane rudnike. Odbor opozarja vse lokalne organizacije, da ravnajo z vsakim rudarjem, če gre delati v drug rudnik in ne predloži svojega unijskega listka, v smislu 10. sekcije in XIV. člena Mednarodne ustave.

Vlada v Queenslandu podpravlja mesarsko obrt.

Milchester, Queensland, 11. avgusta, po pošti. — Socializiranje mesarske industrije v Queenslandu se je pokazalo kot velik uspeh. Meso v državnih mesnicah je mnogo ceneje kot v privatnih.

Queenslandska vlada je kupila tudi velike črede in renče, da zaklada svoje mesnice. Zadnji renč, ki ga je kupila je Mount Hutton Ranch z deset tisoč glav goveje živine. Vlada je plačala glavo po \$35. Isto govedo se na odprtem trgu prodaja po \$85. Pri tej kupoprodaji je bila vlada v veliki stega dobička, ki ostane ljudstvu, mesto da izgine v žepih privatnih podjetnikov.

Delavci v državnih mesnicah so dobro plačani in delajo le osem ur na dan.

Ne hodite sem za delom.

Murray, O., 12. septembra. — V rudniku Joyce pri Carbon Hillu, O., delajo neorganizirani rudarji in nočejo vstopiti v rudarsko organizacijo U. M. W. of A.

Rudniški operatorji postajajo nesločni.

Kansas City, Kans., 12. sept. — 21 premogovnih družb, ki obratujejo rudnike v Oklahomi, je naznanilo svoj izstop iz Jugozapadne meddržavne zveze premogovniških operatorjev. Družbe izjavljajo, da so se naveličale zavlačevanja pri pogajanjih z zastopniki rudarske organizacije in bodo z rudarsko organizacijo same sklenile pogodbo, ne oziroma se na operatorje iz drugih držav.

Za organizacijo premogovniških baronov je izstop oklahomskih operatorjev hud udarec.

Žalostne so razmere, kjer ni organizacije.

FeDonald, W. Va., 12. sept. — Tukaj so žalostne razmere v rudnikih. Rudarji morajo sami položiti tir za vozčke, seveda brezplačno. Mnogo rudarjev, ki so prišli od drugod v Sugar Creek, so se trudili, da bi spravili rudarje v organizacijo. Vse besede so bob ob steno in rudarji garajo za majhen zaslužek.

Po dveh mesecih borbe.

Central City, Ky., 12. septembra. — Po večmesečnem boju je rudarska organizacija sklenila pogodbo v zvezi rudniških operatorjev v Zapadnem Kentuckiju. (Dalje na 5. str., 4. kol.)

VREME.

Chicago in okolica: Jasno in hladnejše v sredo, v četrtek deloma oblačno.

Illinois: Jasno v sredo in deloma v četrtek. Večidel hladno.

Wisconsin: V sredo jasno in hladno; deloma oblačno in hladno v četrtek.

Temperatura zadnjih 24 ur v Chicagu: Najvišja 84, najnižja 69.

Zavezniška ofenziva na Balkanu.

Francozi so ponovili ofenzivo v bližini Peronne.

ZAVEZNIKI V OFENZIVI NA BALKANU SO PREKORAČILI STRUMO. — RUMUNCJI IMAJO USPEHE NA GRŠKEM. — TODA NA JUGU IMAJO SE ZMIRAJ SMOLO. — GURJEVO V PLAMENU. — RUSI SO ODBITI PRI HALIU. — V KARPATIH SE UMIČEJO AVSTRO-NEMCI. — VSE ZAVEZNIŠKE PRIDOBITVE NA SOMŠKI FRONTI SO ODBRANE. — ITALIJANI IMAJO NEKAJ VSPEHA V TIROLIH. — VLADNA KRIZA NA GRŠKEM. — NEMOLJA SNUJE OSTREJŠO BLOKADO.

Nemci in Bolgari napredujejo v Dobrudži.

ZADNJE VESTI.

Paris, 13. sept. — Iz Soluna poročajo: Francoske čete so napadle bolgarske pozicije zapadno od Vardarja in severno od Majadaga in okupirale dve milj zakopov.

Atene, 13. sept. — Bolgari se umičejo iz grške Macedonije. Vse forte v Kavali so že ostavili.

Solun, 13. sept. — Bolgari so poskušali ustaviti Srbe južnozapadno od Ostrovskega jezera, toda zadnji so jih pognali nazaj. Bolgari imajo velike izgube.

Berlin, 13. sept. — Nemške in bolgarske čete pod vodstvom maršala Mackensena nadaljujejo s ofenzivo v Dobrudži. Na macedonski fronti je v tiru živahno artilerijsko bojevanje.

Petrograd, 13. sept. — V Karpatih so ruske čete osvojile goro Kapul in vjele 900 mož.

Dunaj, 13. sept. — Ruski napadi v bistrski dolini in v gornjem Čeremošu (Karpati) so bili odbiti.

rija je včeraj ponovila ofenzivo na šest kilometrov široki fronti južno od Combesa do reke Some. Hrib št. 145, gozd Marrières in ves sistem nemških zakopov ob cesti Bethune-Peronne je padel v naše roke. V tem boju smo vjele 1500 Nemcev.

Berlin, 13. sept. — Angleške napade med lesovjem Foreaux in Leuze smo odbili. Vsa Ginchy je padla sovražniku v roke v nedeljo.

ZAVEZNIŠKA OFENZIVA PROTI BOLGAROM V MACEDONIJI.

London, 12. sept. — Zavezniška armada na Grškem, ki je zmešana iz mnogih narodnosti, je pričela včeraj z generalno ofenzivo na 110 milj dolgi fronti od Florine do reke Strume in glasom poročil iz Soluna se umičejo Bolgari na vsi črti.

Angleži, ki tvorijo desno krilo zavezniške armade v Macedoniji, so prekoračili Strumo pri jezeru Tahino in osvojili štiri vasi na nasprotnem bregu. Srednje krilo, kjer operirajo Francozi, je začelo silni bombardement bolgarskih pozicij med Vardarjem in Doiranskim jezerom, dočim so Srbi, ki tvorijo levo krilo na zapadnem koncu fronte, napadli v masi Bolgare blizu Ostrovskega jezera, jim vzeli dve postojanki in jih pognali v beg proti severu sledeč jim za petami; obenem so začeli Srbi prodirati proti Florini, ki je 17 milj južno od Bitolje (Monastir), in poročilo se glasi, da se Bolgari tudi tam umičejo v neredu.

Po vestih iz Pariza se Bolgari ljuto branijo v centru. Na francosko bombardiranje med Vardarjem in Doiranskim jezerom odgovarjajo Bolgari s silovito kanonado. Defenziva vardarske doline je razumljiva, kajti tam so za Bolgare najvažnejše pozicije, ki so takorekoč straža Sofije. Kdor je enkrat gospodar vardarske doline severno od Doiranskega jezera, bo kmalu gospodar južne Srbije in Bolgarska bo v nevarnosti zlasti v slučaju, če se zadržijo nemško-bolgarska ofenziva v Dobrudži in na zapadni rumunsko-bolgarski meji, v sled česar bo Bolgarija med dvema ognjeva.

Dalje poročajo iz Soluna, da je general Serrail, vrhovni poveljnik zavezniške armade na macedonski fronti, pripravljen še z večjim udarcem v tem logičnem momentu, ko ima Bolgarska dovolj počasa z Rumuni in Rusi na severu. Rusko vojaštvo, ki se je borilo na Francoskem, je na potu Solun.

Angleško uradno poročilo iz Soluna, ki je bilo izdano včeraj, se glasi: "Naši oddelki so prekoračili 10. t. m. Strumo pri Neehoru in na več krajih v bližini Tahnoškega jezera. Po hudem boju, ki je trajal nekaj časa, smo pregnali sovražnika iz sledečih vasi: Oranman istočno od Bajraktarmaha, Nevojlen in gornji ter spodnji Gudeli. Sovražnik je izvršil več močnih protinapadov, ki so pa bili odbiti in vjele smo večje število Bolgarov. V okolišju zapadno od Vardarja do Doiranskega jezera je francoska artilerija silovito bombardirala bolgarske pozicije. Iz srbske fronte poročajo o novem umikanju sovražnika."

Francosko poročilo iz Soluna preko Pariza:

"Na fronti ob Strumi so Angleži prekoračili reko nad Orlikom in osvojili štiri vasi kljub močnemu odporu Bolgarov. Naša artilerija bombardira bolgarske pozicije zapadno od reke Vardar do Doiranskega jezera in naš ogenj ima dober učinek na sovražne baterije. Bolgari odgovarjajo s močnim ognjem. Srbi na levem krilu prodirajo v sovražno fronto."

AVSTRIJCI SE ŠE ZMIRAJ UMIČEJO NA SEDMO. GRŠKEM.

London, 12. sept. — Iz Bukarešte poročajo, da se rumunsko prodiranje v Transilvaniji nadaljuje nemoteno. Rumunci so okupirali Hembibar (Schelleberg) južno od Subiu. Ob Črnem morju se pomice močna ruska armada v Dobrudži, katere je že dosegla železnico, ki vodi iz Varne. Rusko brodogradje bombardira Varno. V Bukareštu so včeraj priznali, da je padla Silistria, katere je bilo nemogoče braniti pred 16palčnimi nemškimi topovi, ki so zdrobili stare utrdbe v par urah. Garnizija je v redu ostavila mesto. Nemško-bolgarska armada se je zdaj obrnila proti zapadu ob Donavi začela bombardirati trdnjavo Gjurgjevo, ki leži pet milj severno od Rusevka.

Rumunsko včerajšnje uradno poročilo se glasi:

"Na severni fronti, zlasti v dolinah ob Marošu in Toplici, nadaljuje sovražnik svoje umikanje. Naše čete so osvojile Hembibar (Schelleberg) južno od Subiu. Dognano je, da Avstrije streljajo z dumumovkami. V dolini Streibar, zapadno od Merisora, smo odbili več sovražnih napadov, narkar so rumunske čete začele s ofenzivo in vjele 300 Avstrijecev in vplenile dva topova in več strojnih pušk. Na južni fronti se oglašajo oganj iz pušk na vsi črti ob Donavi. V Dobrudži se nadaljuje bojevanje."

GIURGEVO V PLAMENU. Berlin, 12. sept. — Iz Sofije prihajajo vesti, da bombardira težka bolgarska artilerija rumunske defenzivne utrdbe na severnem bregu Donave. Na vsi sto milj dolgi fronti od Svistova do Silistrije grme bolgarski topovi in dežujejo granate na rumunsko zemljo.

(Dalje na 5. str., 1. kol.)

"Janko Kersnik, njega delo in doba"

Dragotin Lončar.

(Dalje)

To je absolutna narodnost, ki je sama sebi namen, vir vsega prava in vse resnice; malik, ki se mu mora klanjati vse, ker je najvišji zakon, sodilo dobrega in slabega. (Rimski Katolik, VII. 46—50, 52—54.)

Kaj poredimo o teh nazorih, ki niso samo osebna Mahničeva načela, ampak nauk katoliške cerkve sploh? Mislim, da jim nikakor ne moremo ugovarjati z načelnega ali programatičnega stališča; za kaj pod oboje verske simbolike se skriva jedro, ki ga mora pri- znati tudi moderna veda. Posameznik narod in posameznik narodnost ne moreta bivati sama zase, brez zveze z drugimi, ki imata do njih gotove pravice, a tudi gotova dolžnosti. Kakor posameznik človek, tako se more uveljavljati tudi posameznik narod le v človeški družbi, ki je nad njim. Zato ne more biti absolutne narodnosti, kakor ni absolutnega človeka. Nad po- edincem je skupnost, ki omejuje in uravnava življenje posameznika: ne individualno zavestjo kolekti- vna zavest. Ako naj ne bo narod- nost odvisna od golega slučajja, prepuščena slepi strasti brez pravega vodila in merila, potem se mora naslanjati na neko podlago, dejstvenost, ki je izven nje kot nekaj splošnega in stalnega, urav- najočega njene pravice in dolžno- sti. Do tu — mislim — moramo bi- ti glede narodnosti načelno edini, čeprav morebiti prihajamo do i- stih zaključkov vsak po drugi po- ti. In sedaj dalje!

V bistvu cerkve je utemeljena njena mednarodnost, kakor sta mednarodna liberalizem in socia- lizem. V praktičnem življenju pa prihaja mednarodnost dostikrat v konkretnih vprašanjih v nasprot- je s posameznimi narodnostmi, ki se čutijo prikrajšane v svojih pra- vicah. (To velja ne samo za cer- kev, ampak tudi za liberalizem, so- cializem itd., ker smo vsi ljudje nepopolni.) V boju med teorijo in prakso ni vse eno, ali so narodno- sti velike ali male, politično samo- stojne ali politično odvisne. Na- to se rado pozablja. Ne gre za to, da bi bila morebiti dovoljena dvo- jna pravica: ena za velike, druga za male narode, ker pravica je samo ena; toda za to gre, da veliki ali politično samostojni na- rodi dejansko ne potrebujejo to- liko narodne zavesti in narodnega odpora nego mali. Zato je goto- va razlika med narodnim čustva- njem recimo Rusi in Francoza, Nemci in Angleži na eni strani, Slovence in Slovake, Rusina in Poljaka na drugi strani. Veliki na- rodi imajo moč in oblast. Veliki narodi delajo svetovno politiko, ki jo zasleduje tudi cerkev. Dr. Ušeničnik piše, da tudi za na- dnaravno življenje ni vse eno, ka- kšna je kultura stopnja naroda. (Čas. VIII. 418.) In sedaj nastaja vprašanje: V koliko je dovoljen narodni odpor?

Dr. Mahnič razlaga v prvi iz- med omenjenih razprav o narod- nosti tudi načelo, da je vsaka ob- last od Boga, da imajo torej vla- darji do svoje oblasti pravico, ki se je ne sme nihče dotakniti. De- žele in narodi, ki so si jih podvr- gli s pravično vojno, ali jih po- dedovali ali pridobili po kakšni drugi pravni poti, so njih nedotak- liva lastnina, ki je pravno neod- visna od narodne volje ali od ve- čine glasov. Rušenje postavnih prestolov in držav v imenu narod- nosti je zločin. (Rimski Katolik, I. 181.) Priznavam relativno u- pravičenost teh izjav, ker se moram vprašati: Kaj pa, ako je ta lastnina pridobljena nepostavno in ako jo vladarji zlorabljajo? Dr. Mahnič se je tega vprašanja dotaknil n. pr. v razpravi "Meje držav oblasti", kjer piše, da mo- ramo razlikovati med državo obla- stjo in nositeljem te oblasti: ob- last je dobra, njen nositelj je pa hovek, ki lahko zlorablja to ob- last. Razlikovati moramo tudi med oblastjo in načinom po ka- terem je vladar prišel do oblasti: oblast je dobra; a način njene pri- dobitve je lahko nepostaven. Do- bra je tudi oblast tiranova, če- prav ni nič slabšega od tiranstva samega. (Rimski Katolik, I. 151.) In v isti razpravi pravi dalje, da ima človek že kot razumno bitje svojo pravo, ki mu jih nihče, niti Bog ne more kratiti. Človeku za- povedovati to ali ono prepričanje ali ga siliti k zunanjim dejanjem,

ki se ne zlagajo z notranjim pri- pričanjem — je isto, kakor poni- ževati ga do stroja. Z državno si- lo se ne smeta človek in družina naganjati k ničemu, niti k dobro- mu, bodi to še tako koristno; si- la se ima rabiti le pri odbijanju krivičnih napadov na tuja prava. (Rimski Katolik VI., 261—264.) In narodi? Z njimi je isto, z ose- bno in družinsko svobodo se uje- ma narodna svoboda. (Rimski Ka- tolik, VII., 56—58.) Dr. Pavlica pa razširja ta Mahničeva načela v razpravah "Svoboda in oblast ljudstva" ter "Volilna pravica", piše, da je politika oblast podel- jena od Boga vsemu narodu, ker je vladar nima kot osebne pravi- ce, ampak kot pravico podeljeno od Boga za vso obitno ali držav- no. Ako vladar ali vladajoči očitno zlorablja politično oblast za o- sebne namene ali proti koristim države, ne vrše več svoje oblasti v božjem imenu; zato ima pa narod v božjem imenu oblasti vladarje pozvati, da vrše svoje dolžnosti, oziroma ima pravico, da izpreme- ni vladajoče osebe v tem smislu. Ako politična oblast zatira n. pr. narodnost, je to pravni razlog, da se narod oprime samoozbrane. To- da pregreha mora biti vsemu naro- du očitna, jasna in trajna, da se ne dá odpraviti iz lepa. Nezaupan je vsega naroda mora biti izpriča- no, nikakor pa ne zadošča strast če samovolja, surova sila, koristo- lovje ali nevoščljivost enega stanu ali ene politične stranke. Dr. Pa- vlica naravnost trdi, ko govori o tem, kako dandanes posvetna ob- last greši proti cerkvi, uravnosti, ljudstvu in narodnosti, da bi v s- rednjem veku noben knez ne bil po- lovilje toliko zakrivil, pa bi bil že davno odstavljen. (Rimski Ka- tolik, VI. 484—487; VII., 26—27.)

Na kaj se opirajo izjave Ma- hniča in Pavlice? Sv. Pavel pravi v listu do Rimljanov, da "ni obla- sti razen od Boga" in "kdor se u- stavlja oblasti, se ustavlja nare- di božji". Enako govori sv. Pe- ter v prvem svojem splošnem li- stu, da moramo biti podložni "v- sem strahu gospodom, ne samo dobrim in rahljim, ampak tudi osor- nim". Toda že v "Dejanjih apo- stolov" beremo, da je "Boga tre- ba bolj poslušati nego ljudi", s čimer se oboja posvetna oblast, ki bi zapovedovala, kar bi bilo proti Bogu. Sv. Tomaž Akvinski pa dopolnjuje nauk apostolov — pravok. Politika oblast in vlada izvirata iz človeškega prava, ki i- ma svoj izvir v naravnem pravu, a to je zopet le odsvit večnega za- kona. Tako ima vse svoj početek v Bogu; toda človeško pravo se prepušča ljudem, da splošna načela naravnega prava uporabljajo pri pojedinih slučajih, različnih po času, kraju, okolnostih, sredstvih itd. Sv. Tomaž razlikuje sledeče slučaje: 1. Ako dobi na zakonit na- čin oblast v roke vladar, ki je o- sebno ni vreden, potem ga mora- jo podložniki vse eno ubogati, ker oblast sama na sebi je od Boga. 2. Ako se kdo nasilno polasti obla- sti, imajo podložniki pravico, da ga vržejo, ako morejo. Njegova ob- last postane veljavna, ako jo po- dložniki ali cerkev priznajo. 3. Ako vladar zahteva nekaj, kar je proti pravosti, potem imajo po- dložniki dolžnost, da ga ne uboga- jo; ako zahteva nekaj, kar presega njegovo pravico, potem podlož- niki niso dolžni ga ubogati, a tudi niso dolžni ga ne ubogati. 4. Ako vladar oblast sicer na zakonit na- čin, a jo izrablja, potem ga po- dložniki lahko odstranijo. Umora tiranovega sv. Tomaž nikjer ne odobrava, pač pa ob priliki (ne načelno) pravi, da hvalijo (ne da je hvale vreden) in obdarujejo (ne da to zasluži) onega, ki ubije tirana s tem namenom, da reši do- movino. (Pavel Janet, Dejiny vědy politické se zřetelem k ústavě, češki prevod, I. 121—127.)

Iz tega sledi, da je že sv. Tomaž priznaval suvereniteto naroda, se- veda sub specie eternitatis. V go- tovih slučajih, t. j. ako se vla- darji priki do svoje oblasti z na- siljem, ali pa, ako svojo sicer po- stavno oblast izkoriščajo, ima na- rod pravico samoozbrane, ki gre tako daleč, da sme odstavi vla- darja. Zato zahtevamo ravno državnosti ne samo od naroda, am- pak v enaki meri od vladarja. To je staro načelo, da mora biti člo- veška družba npravna vzajemnost vladarja in državljanov, ki ga je naglašal že kitajski modrijan Konfucij, poudarjajoč, da morajo vladarji dajati dober zgled svo- jim podložnikom.

Opuščajoč razpravljanje o na- čelih "Rimskega Katolika" glede vzgojeslovja, leposlovja, social-

nega vprašanja itd., se vračamo zopet k Prijateljevi knjigi.

Skupno "Slovensko društvo", ki so ga snovali 1889. leta se je razbilo zaradi nesoglasja, ker so Kalan, Pošve in dr. Zitnik zahteva- vali "katoliško podlago", a dr. Tavčar bi bil koncediral le "kr- ščansko podlago" (str. 355). Na- to se je pa ustanovilo 1890. leta "Katoliško politično društvo" pod vodstvom Kluna in Povšeta, leta 1891. pa "Slovensko društvo" — kljub temu, da se je 1890. leta vršil vseslovenski shod poslancev, ki ga dr. Prijatelj ne omenja. Pri tem shodu, ki mu je predsedoval tedanji kranjski deželni glavar dr. Poklukar, so bili poročevalci dr. Ferjančič, Hribar, Klun.

Sprava med radikalno in zmerno frakcijo naprednjakov ni traja- la dolgo. Niti tak sunek, kakor je bil Mahničev nastop, ni mogel zvariti jedrnosti. Dasi je Šuklje uvideval nevarnost, vendar je med konservativci in radikali volil rajše prve. V deželnem zboru kranjskem so nastali trije klubi: konservativni, liberalni in nemški. Šuklje, ki je s Kersni- kom in Višnjikarjem tvoril svojo frakcijo ("Triglav"), se je zve- zal s Klunom in Schweglom. V li- beralni stranki so bili poleg radi- kalcav Tavčarja in Hribarja po- litiki Bleiweisove šole: Grasselli, Murnik, dr. Poklukar, Svetec, ka- kor tudi dr. Vošnjak.

Dr. Prijatelj omenja tedanjo "Narodovega" dopisnika Pod- gornika in njegovo rusofilstvo ži- sto na kratko (str. 342, 343, 346), dasi zasluži Podgornik po mojem mnenju veliko več pozornosti ne- go marsikak drugi politik ali žur- nalist. Njegov "Slovenski Svet" je prva naša kulturno-politična revija poleg Mahničevega "Rim- skega Katolika", nekaj njegov pendant.

Podgornik ni bil samo rusofil, kakor je navadno znan v sloven- ski javnosti — njegov pomen tjei- drugje. Prvič je pobil verski in- diferentizem slovenskih liberal- cev. Ali je bila Podgornikova ideja staroslovenskega bogoslužja (cilirno-metodijaska cerkev) prava, za to ne gre tukaj; jedro vpraša- nja je v tem, da se Podgornik ni zadovoljeval z negativno rešitvijo, češ, vera ni na dnevnem redi, marveč je vprašanje reševal po- zitivno v svojem smislu, kakor ga je reševal pozitivno dr. Mahnič. Drugič je pa Podgornik realno pojmoval narodnost, t. j. ne samo po jezikovni strani, marveč tudi vsebinsko kot zavest skupnosti, javljačice se na vseh poljih člo- veškega dela. Nastopal je za na- rodno avtonomijo ter za splošno in enako volilno pravico, pobija- joč separatistične jezikovne drobtinice. Program slovenskega na- roda je formuliral Podgornik ta- ko-le: 1. Zahteva po izvršitve na- rodne enakopravnosti s posebnim državnim zakonom objednem in enakomerno za vse narode s pomočjo jurističnih organov za vsak narod Avstro-Ogrske pose- bej. 2. Po narodni avtonomiji za vse narode, torej tudi za Sloven- ce, se naj pospešujejo težnje po izvršitvi zgodovinskih državnih prav, za Slovence hrvatskega državne prava. 3. Pospešujejo se naj kulturne težnje Slovanov v tem smislu, da se poleg nemške kulture razvije tudi slovenska kultura v korist razvoja slovan- (skih narodov Avstro-Ogrske.

(Dalje prihodnje sredo.)

Odlomki iz zgodovine Združenih držav.

Po ramih virih sestavi J. Z. (Nadaljevanje)

Dne 23. marca je ameriška "Horuet" premagala angleško ladjo "Penguin" in jo pogreznila. Vsaka ladja je bila oborožena z osemnajstimi topovi. Bitka se je vršila pred rtom Dobrega upanja.

Dne 30. junija je kapitan War- rington s fregato "Peacock" s katero je križaril v vzhodnoindijskih vodah in ni vedel nič o sklenjenem miru, premagal angleško fregato "Mutilus". Ladja je bila zopet kameje vrnena Angle- žem.

Tako je končala vojna z zma- gami za Američane, ki so v začet- ku vojne doživeli mnogo pora- sev. Predsednik je mir proklamiral šele 18. februarja 1815. Kmalu zatem je kongres sprejel zakon, ki je prepovedal ameriškim lad- jam najemati inozemske pomor- ščake.

Mirovno izjavo je ljudstvo pov- sod sprejelo z veseljem, posebno

pa v mestih ob atlantiškem ob- režju, ki so največ trpela valed vojne.

V teku vojne z Anglijo je alžir- ski bej pričel napadati ameriške trgovske vojne ladje. V marcu 1815 mu je bila napovedana voj- na, da se kaznuje morske ropar- je. Ameriško brodogradje pod za- povedništvom Decaturja je najprvo zasledilo nekaj alžirskih ladij in je hipno priplulo pred alžirsko lu- ko. Alžirski bej je moral podpi- sati pogodbo, da ne bo zahteval več harača od ameriških ladij in s tem je bila ekspedicija proti afriškim roparjem končana.

V jeseni 1815 so Združene dr- žave sklenile tudi mir z Indijanci. Ko so Indijanci videli, da je voj- na končana in jih ne podpira An- glija, so bili veselili in zadovoljni, da se sklene mir.

Koncem vojne je bil finančni položaj zelo slab. Vse banke, iz- vzemši novoangleške, so vstavile izplačevanje v gotovini. Javni dolg je znašal nad \$100.000.000. Finančni tajnik je predlagal, da odpadejo davki, ki so bili nalože- ni ljudstvu vsled vojne, mesto njih je predlagal colnino na bla- go, ki se uvaža iz inozemstva. Predsednik je v poslanici na kon- gres podpiral načrt finančnega tajnika A. J. Dallasa.

Dne 19. aprila 1816 je teritorij Indiana bil sprejet kot država v Unijo.

V jeseni 1816 so se vršile pred- sedniške volitve. James Madison je odklonil tretji termin in demo- kratična stranka je imenovala predsedniškim kandidatom Jame- sa Monroe in Daniela D. Tomp- kins pa podpredsedniškim kandi- datom. Zmagala sta z veliko veči- no nad kandidatom federalistov, ki so imeli za predsedniškega kandidata Rufusa Kinga iz New Yorka, za podpredsedniškega kandidata pa John Howarda iz Marylanda.

XXX.

James Monroe je prisegel zve- stobo Združenim državam kot predsednik dne 4. marca 1817. Ob izbruhu revolucije je vstopil v armado. Udeležil se je več bitk in se povsod tako odlikoval, da je kmalu postal polkovnik. V letu 1783 je bil v Virginiji za tri leta izvoljen v kongres. V letu 1811 ga je predsednik Madison imeno- val državnim tajnikom. Preje je služil že kot governor države Vir- ginia. Izvoljen je bil v letu 1799.

V svojem nastopnem govoru je dejal, da bo republiko upravljal po načelih Washingtona. Nekaj mesecev po ustoličenju je prepotoval vzhodne države in ljudstvo ga je povsod sprejemalo z navdušenjem. Še celo v Bosto- nu so ga pozdravili najprišrečnej- še, dasiravno je bilo mesto skoz- inosko federalistično.

Dne 10. decembra je bil zapa- dni teritorij Mississippi sprejet v Unijo kot država, vzhodni terito- rij so pa organizirali kot Alaba- mo in kongres mu je določil upra- vo.

Koncem leta 1817 je indijanski rod Seminolv, živeč v španski provinci Floridi, pričel ropati ob- meji Georgije in v teritoriju Ala- bama. Seminoli so se združili tudi Creeki, ki so širili strah in grozo med naselniki.

General Gaines, ki je zapovedo- val zveznim četam v Alabami, je skušal pregnati Indijance, pa ni dosegel nič, ker je imel premalo vojaštva na razpolago. Prosil je za pomoč in general Jackson je dobil povelje, da odmaršira na bojišče.

Jackson, mesto da bi prošil za pomoč pri bližnjih državah, kot so mu ukazali v Washingtonu, je izdal okle za prostovoljce. Takoj se mu je pridružil tisoč prosto- voljcev in v marcu 1818 je pričel prodirati na indijansko ozemlje.

Jackson je menil, da so špan- ei podžgali Seminole in da jih sploh ne more podvreči, če ne vdere v Florido. Odločil se je, da maršira proti St. Marksu, ki je imel šibko posadko. Jackson je ovojil forto in jo spretnil v a- meriško postojanko. Od tukaj je odšel s glavno četo k reki Suwan- ee, kjer je požgal indijansko vas.

Oborožena ameriška ladja, ki je razvila angleško zastavo, je zvalila dva indijanska glavarja na ladjo. Jackson je dal oba gla- varja obesiti, ne da bi ju zasli- šal. Mejem se je Jackson prepri- čal, da španci podpirajo Indijan- ce in odšel je s armado proti Pen- saeoli. Na teh pohodih sta bila u- jeta Angleža Arbutnot in Arm- brister in radi hujskanja Indijan- cev obsojena na smrt.

Slovenska Narodna

Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904

Inkorp. 17. junija 1907 v drž. Illinois.

GLAVNI STAN: CHICAGO, ILLINOIS.

UPRAVNI ODSEK:

Predsednik: John Vogrič, box 214, LaSalle, Ill.
I. Podpredsednik: J. Bratkovič, R. F. D. 4, b. 86, Girard, Kana.
II. Podpredsednik: Jožef Kuhelj, 9469 Ewing ave. S. Chicago, Ill.
Tajnik: John Verderbar, 2708 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
Telephone Lawndale 4635.

NADEORNI ODSEK:

Jože Ambrožič, 351 box, Canonsburg, Pa.
Paul Berger, 741—lat St., La Salle, Ill.
F. S. Tauchar, 674 Ahsay Ave., Rock Springs, Wyo.

POROTHNI ODSEK:

Anton Hraat, 811 95th Ave., New Duluth, Minn.
Anton Peterlin, 6307 St. Clair Ave., Cleveland, O.
Jože Radišek, 679 box, Smithon, Pa.
Rudolf Pletershek, 436 box, Bridgeville, Pa.
Albina Hočevar, 18 Beard ave., Detroit, Mich.

UREDNIK "PROSVETA"

Jože Zavertnik, 3019 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.

VRHOVNI IZDAVNIK:

F. J. Kern, M. D., 6202 St. Clair ave., Cleveland, Ohio.
Vse denarne zadeve in stvari, ki se tičejo glavnega urada, se imajo pošiljati na gl. tajnika.
Pritožbe glede narodnega poslovanja na predsednika nadzornega odseka Jože Ambrožiču.
Zadeve prepirljive vsebine predsedniku porotnega odseka, A. Hraatu.
Vse druge stvari, ki imajo stik s "Prosveto", izvemli spre- membe naslovov uradnikov krajevnih društev pa "Prosveti", 3019 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.

Španski governor je protestiral proti zasedanju Floride in je po- begun v Barraneas, v trdnjavo, ki je bila oddaljena šest milj od Pensacole, katero so Američani po hudem in kratkem boju osvo- jili.

(Dalje prihodnje sredo.)

Rad bi izvedel.

Rad bi izvedel za Anton Mar- nerja, izdelovalca HARMONIK, pred dvema leti, nahajal se je v Clevelandu, O. Prosim cenjene ro- jake, ako kdo ve za njegov na- slov, da mi ga naznani ali naj se mi sam javi.

Stefan Pajnič, Box 3122, Lo- well, Ariz, 87-88-89.

ROBERT W. LAYER ARCHITECT

118 N. La Salle St., Chicago,

ki je izdelal načrt za gl. urad S. N. P. J. se priporoča Slo- vencem za izdelovanje stavbinskih načrtov.
Tel. Franklin 6501
TEL. NA DOMU AUSTIN 35003

NORTH SIDE STATE BANK

ROCK SPRINGS, WYO.

IMA KAPITALA IN REZERVE \$100,000.00

Je izredno pripravljen in opremljen za poslovanje s SLOVENCMI, HRVATI, SLOVAKI in drugimi SLOVANI.

Mi poslijamo denar vašim prijateljem v stare domovine po najnižjih cenah.

Finšujemo 4 odstotne obresti na bančne vloge.

Močan, konservativno in napredno institucija.

Naročite se na dnevnik "PROSVETA"

Najboljši slovenski dnevnik v Zd. državah. List prinosa dnevno dobre, podučiljive članke, novice iz starega kraja in Amerike, sploh celaga sveta, zanimive romane in zabavno štivo.

Naročnina stane za celo leto \$3.00, pol leta \$1.50 za Zd. države. Za naročnike izven Zd. držav, izvemli Canada, stane za celo leto \$4.50, za pol leta \$2.25. Ravnotako stane za celo leto \$4.50 in pol leta \$2.25 v mestu Chicago in So. Chicago.

Imena, naslove in naročnino pošiljajte na sledeči naslov: UPRAVNIŠTVO "PROSVETA", 3019 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.

Vse pošilje denarne nakaznice — Money Order, bančne draft ške se naj naslovi na "Prosveta" S. N. P. J. Ne rabite osebnih imen!

Naši zastopniki so društveni tajniki.

Vse nadaljša pojasnila daje drage volje upravništvo "Prosveta".

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Izbija dnevno razen nedelj in praznikov.
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE
PODPORNE JEDNOTE

Cena oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo

Narodna: Zedinjena država (izven Chicago) in Kanada \$1.50 na pol leta, \$3.00 na leto. Če se tri mesece: Chicago in Kanada \$1.50 na leto, \$2.25 na pol leta, \$3.15 na tri mesece.

Naslov na vse, kar ima stik s "Prosveto":
"PROSVETA"
3019 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.

"THE ENLIGHTENMENT"
Organ of the Slovene National
Benefit Society

Issued daily except Sundays and Holidays
OWNED BY SLOVENE NATIONAL
BENEFIT SOCIETY

Advertising rates on agreement
Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago and foreign countries, \$4.50 per year.

Address:
"PROSVETA"
3019 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.

Razgledi.

NA GRŠKEM je mir ravno tako katastrofalen kot je drugod vojna.

TEŽKO je človeku iti po ulicah ob tem času, da ne bi stopil na kandidata.

VILLA ne bi nikdar ne delal nobene škode, če bi ne bilo — ameriških reporterjev!

RUMUNIJA je vsekakor pozabila zapreti zadnja vrata, kadar je spredaj napovedala vojno.

DANES so primarne (nominacijske) volitve v Illinoisu. In danes je trinajstega!!! Kdor torej propade, bo vedel — zakaj. To bo najboljši izgovor!

ZNANOST je že tako napredovala, da ve več o slepiču v trebuhu, kakor o bradaviči na nosu. In povejte nam ime junaka (junakinje!), ki bi dal vnetega slepiča za kosmato bradavico na nosu!

KOLIKO sitnosti je imela Rumunija preden se je po dolgem času odločila za vojno in preden je udarila pred sabo, a zdaj ima še to sitnost, da mora gledati nazaj, kako letijo udarci po njenem hrbtu...

NEKDO je iztuhel dober argument proti ljudski obrambi dežele. Pravi namreč: "Če bo vsak moški vojak, kdo se bo potem zanimal za vojna poročila iz fronte?" Vraga! da ni nihče pomislil na to.

ZELO priljubljen način telovadbe je zdaj, če človek kandidira za kandidata in izlebeta pol tucata govorov v enem dnevu samo zato, da dokaže, kako dober republikanec je bil vsa štiri leta, čeprav je zadnjič volil Roosevelta!

NEKI LISTIČ, ki spada na Tirolsko, ne pa v Ameriko, piše, da noben otrok katoliških starišev ne sme v javne šole. To nas ne briga, pač pa nas briga, zakaj katoliški moške in katoliške žene silijo v vodstva (šolske svete) javnih šol, ki so jim tako zoprne!

PEKOVSKI baroni pravijo, da mora izginiti petcentna štruca. Naj izgine, saj dosti je itak ni! Kar ljudje hočejo, je več kruha za pet centov, ne pa manj za šest centov. Ampak kdo vpraša, kaj hočejo ljudje? Gospodje so vajeni vriniti, kar oni hočejo. Koliko časa še?

ČIKASKA policija je napovedala križarsko vojno vsem Don Juanom, ki se drznejo koketirati s prekrasnim spolom na karah, v parkih itd. Policija naj ima svoje veselje, ker nekateri "frtzi" so res prenesrami. Ampak — zakaj pa ne vojne proti "frtkam", ki so nič manj neokusne?

ANGLEŽI imajo nekaj ameriških prostovoljcev v svoji armadi, ki se k sreči razumejo na aeroplan. In zdaj jih pošiljajo na poletna bombna pota nad nemško fronto. Pomorno vojskovanje je seveda bolj nepriljubeno kot ob hem dnevu, toda — kdo se zveni za "haffurance" onkraj oceanu?

V NEW YORKU je zopet strah na poučnih železnih in dingo, ki se jeze, ker morajo capljati peš čemu se reponjo? Saj ravno

džingoti vedno vpijejo: "America first!" Zdaj imajo priložnost, da hodijo po newyorških ulicah in si ogledajo čudesa največjega mesta v Ameriki, zlasti kako je New York dolg!

Kapitalistični zagrizenec.

Senator Sherman iz Illinoisa je v kongresu napadel Samuel Gompersa, predsednika Ameriške delavske federacije. Dejal je da je anarhist, človek ki podpira zločine itd. Če bi bil napad namenjen Gompersu kot osebi, bi ne bilo potrebno o tem pisati besede, ker to je stvar Gompersa, da se osebno zagovarja. Kamen je bil vržen v vse strokovno organizirano delavstvo. Senator iz Illinoisa je s tem, da je pokazal s prstom na predsednika Ameriške delavske federacije, hotel reči, taki so vsi. To so dinamitardi, zločinci, ki izvršujejo in zagovarjajo hudodelstva.

Resnica je, da je delavstvo podpiralo odbornike unije železostavbinske unije ko so stali pred poroto v Los Angelesu. Delavstvo je storilo s tem svojo dolžnost. Če je kdo obtožen hudodelstva, pa naj bo kdor hoče, siromak ali bogatin, delavec in tovarnar, nima nihče pravice nanj kazati kot na hudodelca, dokler ni dokazano, z nepobitnimi dokazi, da je res izvršil hudodelstvo.

In če je strokovno organizirano delavstvo nabiralo prispevke za obrambni sklad, dokler se niso u-nijski odborniki sami priznali krivim, je storilo svojo dolžnost. Ta bi bila res lepa, če bi kapitalisti katerega delavcev obdolžili hudodelstva, da ga spravijo iz delavske organizacije in dajo organizaciji hud udarec, da bi delavca pustili na cedilu in se mu moglo-če še smejali, če kapitalistična justica stega svoje kremplje po njem. Če bi delavei tako ravnali, bi bila res lepa, če bi kapitalisti kmalu spravili za jetniško zidovje najbolj poštene, odkritosrčne in nepodkupljive voditelje delavstva in bi se delavstvu rogali, ko bi bilo oropano svojih voditeljev.

Če bi delavstvo vračalo šilo za ognjilo in sklepalo po logiki senatorjev iz Illinoisa, bi tudi grdilo vse kapitaliste kot zločince.

Večini naših čitateljev je še v spominu stavka tekstilnih delavcev v Lawrenceu, Massachusetts. Takrat so kapitalisti tudi obdolžili voditelje stavke dinamitartstva in umora. Porotno sodišče je spoznalo obtožene voditelje nedolžnim in jih oprostil vsake krivde. Dokazalo se je še nekaj drugega. Prišli so na sled, da so tovarnarji odgovorni, da je bil na mnogih mestih položen dinamit. Neki tovarnar je izvršil samomor, neki buržoazni političar je bil spoznan krivim, da je raznašal dinamit po prodajalnih. In če bi ne prišli kapitalističnim zarotnikom na sled, bi se prav lahko dogodilo, da bi postali obtoženi delavski voditelji žrtev kapitalistične zarote in obsojeni. Senator iz Illinoisa bi zopet imel priliko kazati na organizirane delavce: "Poglejte, dinamitardi so!"

Pred leti so vplenili v Denverju s silo odbornike Zapadne rudarske zveze, jih odvedli na vlak in odpeljali v Boise, Idaho, kjer so jih vrgli v ječo in obtožili, da so umorili bivšega governor Steuneburga in jih obdolžili še več drugih zločinov. Vse delavstvo se je zanimalo za vgrabljenje unijske odbornike in prispevalo je v obrambni sklad. Vršila se je porotna obravnava in obtoženi unijski odborniki so bili opravečeni. Kaj bi se zgodilo, da delavstvo ni nabralo močnega obrambnega sklada, da so lahko odkrili advokate kapitalistične spletke? Unijski odborniki bi bili obsojeni in njih trupla bi bila že segnila. Saj to bi se ne zgodilo prvič v zgodovini delavskega gibanja v Ameriki.

Vpravl pred kratkem so stezali kapitalisti svoje kremplje po strajkajočih rudarjih v Colorado. Da ni prišlo organizirano delavstvo na pomoč, tudi tukaj bi padle žrtve.

V Pittsburghu so obtožili vodje stavke v tovarni Westinghouse Electric Co. in drugih tovarnah ob reki. Pri prvi obravnavi so bile žrtve obsojene in zdaj se vodi nadalje legalna bitka, da se obsojene voditelje stavke osvobodijo. Ali naj delavstvo križem drži roke, če hočejo kapitalistični zarot-

Angleški in belgijski kralj s svojimi častniki ogledujeta osvojene jarde zakopov na fronti ob Somi na Francoskem.

niki spraviti njegove voditelje, v ječo ali celo na vešala?

Senator iz Illinoisa je s svojimi besedami potrdil, da je slep zagrizenec, neizprosni sovražnik delavstva, ki zamuje načelo pravice, če gre za delavski razred.

Piše Gregor Korobac, pl. Gajžla.

Saj tako vem vaše misli. Ugrabite da ogledujem z luftsifa verdunsko grozdje, ki postaja za nemškega lisjaka čudalje bolj kisl, čudeč se kako kisel bo šele šampanjec narejen s tega grozdja, ko bo prišel na Vilčetovo mizo. Dalje mislite, da lajnam "Bože cara hrani" kosmatim ruskim kosmatincem, ki kažejo resno voljo prezimovati v starodavnem Lvovu. Eden ali drugi ugiha, da sem naperil moj šternkukar naravnost na nosove padisaha pa obeh balkanskih Nandetov, bolgar skega in rumunskega želez iznajti, kateri se hitreje daljša. Tisti, ki so najbolj poredni so pa docela prepričani, da strašim gozdne vile po železovih pragozidih Rumunije in kot usmiljen Samaritan brisem grenke solze in celim srčne rane črnookih Rumunk v tem času, ko njih moški in sweethearti pojajo Tevtona in mažarske piskrovezce po ogerskih planjavah. Ampak resnično vam povem: motite se vsi.

Slišali ste že menda, da sem bil povabljen za posredovalca na konferenco železniških kraljev in njih vslužbencev, ki se je vršila v Washingtonu, D. C., in kjer nikakor niso mogli priti do sporazuma. Gajžla je bila še njih edino upanje. Namazal sem moj luftsif z duhtečim kolomazom, politiral moj šternkukar, na to pa se oblekel v gala uniformo, da bi zbudil primeren respekt med washingtonsko diplomacijo. Ko sem že nataknil rokavice in se ogledal v zrcalu, opazil sem, da imam na nogah še vedno nočne copate in

nogavice od prejšnjega meseca. — Poiskal sem svilenе črne nogavice, ktere nosim samo o največjih godovih, ko grem k levitirani masi. Ko pa sem jih obuval razdri sem rodbinsko srečo 2 moljevih familij, ki ste bili izbrali moje nogavice za prezimovališče. Neusmiljeno sem jih zapodil v daljini mrtvi svet. Zamotan problem bil je pred menoj in mrzel pot mi je stopil na čelo. Ne v sled strahu, ker strah je v sredi votel ob kraju ga pa nič ni, nogavice so imele pa le dve luknji, ob kraju so bile po cele. Kaj zdaj? Nove nogavice stanejo kvodur, jaz sem imel pa le štiri groše v gotovini. Vzdiham k sveti Katarini za pravo pamet in takoj sem bil uslišan. Domislil sem se namreč porednih deklic, ki so mesto nogavice obuti, pobarvale kolenčka in meče in s tem nafilale policijo svete morale v kopaljšu in takoj sem imel v rokah čopič in tinto, pa sem lepo zamazal zevajoče rane. (Saj ravno dosti tinte ni bilo treba, ker je koža že itak vlekla bolj na afrikansko, ampak to ostane med nami!) Da ne bo kdo mislil, da sem mazal z jednotino tinto in s tem oškodoval jednotino blagajno, moram povedati, da sem razbil tinto iz mojega privatnega čebra. Ko sem še pobiksal čevlje v biksom eiganskega patenta, bila je toaleta gotova in nato sem z največjo brzino zadržil proti Washingtonu, ker bil sem že v resnici pozen. Železničarji in njih kralji so en čas čakali name, ker me pa le ni bilo od nikoder, pograbil je gajžlo brkasti strojevodja, z milijoni kronane glavice so se zazibale in vpognile in konferenca se je končala z zmago organiziranih železničarjev. Ko sem se blizal Washingtonu, srečal sem poražene kraljičke, ki so jo povešenih ušes sekali domov. Smilili so se mi revčki. Krone so nosili v rokah, iz oči so jim padale solze, debele kot kalifornijske oranče in nosovi ti bi delali čast vsaki razstavi dolgih nosov. Bolgarski Ferdinand z svojim kopitom in vsi afrikanski kakaduji naj se gredo skrit.

Ko sem videl, da je moja pomoč v Washingtonu prepozna, vrnil sem se v Chicago. Tu gre vse narobe. Le pomislite, vsa slavnata panamska aristokracija in ves zard domačih rženih slavnikov morala bi s prvim septembrom v zim ska skrivališča, ali pa v zastavljalnice. Pa mislite, da imajo ti zdijviani čikažani kako disciplino v sebi? Od klerka, ki se veseli svojega vzvišenega socialnega stališa v 25. nadstropju čikaškega nebotičnika, pa do sina solnčne Italije, ki kopije jarke za vodovod-

Sveta dolžnost.

Organizacija: čarobna beseda novega časa, najmočnejše orožje kulturnega napredka! Organizacija pomeni v današnjem času vse! Brez smotrene organizacije ni mogoče noben napredek. Združenje vseh tistih, ki enako mislijo in hočejo doseči isti cilj, zlasti pa še združenje vseh stiskanih, je življenske važnosti.

Kakor je stal človek v davnodavnih časih slaboten nasproti naravnim silam, prav tako je tudi brez moči, ako stoji sam v burni reki današnjega življenja. Tudi najmočnejši in najvztrajnejši človek se mora udati, ako stoji sam v boju življenja. Toda kakor si človek pomaga proti naravnim silam dandanes pred vsem s tehniko, tako mu je najkrepkejša opora — organizacija; z organizacijo si lahko uredi življenje.

Največjega pomena pa je organizacija za rešitev socialnega vprašanja. V njem je rešitev raznih nasprotstev našega gospodarskega življenja. Najhujši nezmisel sedanjega družabnega reda je ta, da mora devet desetih človeštva kljub trdemu delu živeti klaverno življenje, medtem ko ena desetina, ki zanjo dela teh devet desetih, vkljub svojemu brezdelju živi jako razkošno in si kupi največja bogastva. Ali mora to tako biti? Ali ni to nezmisel? Ali nimamo pravice in dolžnosti, da se temu upiramo?

Cilj vseh tistih pa, ki nimamo ničesar razven svoje delavne moči in svojih zmožnosti, cilj vseh teh mora torej biti ta, da postanejo tudi oni deležni večjega deleža tega bogastva, delati pa morajo tudi na to, da imajo tudi dovolj časa za uživanje lepote tega sveta. Vsak delavec in uradnik mora imeti to stremiljenje, ako hoče dvigniti svoje življenje iz današnje klavernosti. Razmere so dandanes take, da mora vsak obubožati, ako bodo prizadeti roke križem držali. Dandanašnjemu kapitalističnemu gospodarskemu razvoju morajo zastaviti pot nasprotno delujoče sile. In te nasprotno delujoče sile izvirajo edino le iz organizacije in pa iz pravične socialne postavitve.

Delavska organizacija mora gledati in delati na to, da svojim članom skuša pripomoči do boljšega življenja. Prazno je upanje, da posameznik lahko popolnoma na svojo pest doseže izboljšanje. In čeprav se morda tupatam kaže mo izvoljencu posreči, kaj je s tem pomagano množici? Ako bi ne bilo ogromne množice revnih, bi ne moglo biti majhne množice bogatih.

Svojo samostojnost in moč si delavce lahko osvojijo šele v bojni vrsti organizacije. Združena množica delavcev je vedno močnejša, kakor združena množica podjetnikov. Vsaka močna organizacija lahko uresniči zahteve svojih članov.

Tista vez pa, ki veže člane organizacije med sabo, je skupnost koristi vseh članov. Njih stremiljenje je enako in sredstva za dosego tega cilja so enaka. Posameznik se da voditi od skupne koristi in skupnost dela zanj. Čim močnejše je čuvstvo vzajemnosti, tem močnejši je vpliv organizacije. Odveč bi bilo razpravljeti, zakaj je organizacija tem močnejša, čim več ima članov. To je tako jasno, kakor je čvarkar tega štiri. Kdor ne pristopi k svoji organizaciji, ta škoduje ne samo sebi, ampak škoduje tudi svojim tovarišem. Tak delavec najbrž priznava potrebo organizacije, a vkljub temu ne gre v organizacijo; on bi najrajši žel sadowe tuje ga truda in napora. To je malo častno in tudi kratkovidno. Kajti koliko več bi se lahko doseglo, ako bi pomagali, vsi tisti, ki stojé izven vrst organiziranih bojnikov! Da, največkrat se prav vsled tega nič ne doseže, ker nočejo pomagati tisti, ki niso v organizaciji, bodisi iz strahu, bodisi iz sebičnosti. Zatorej naj si vsak neorganiziran delavec temeljito zapomni besede:

Sveta dolžnost delavca je, da pristopi organizaciji!

KADAR SE ZGODI kaj se zgodi, kar vse zanima, sporočite nam, kajti vsekakor bo zanimalo tudi druge.

Nabirajte naročnike za dnevnik "Prosveta"!

Za vsebino oglasov ni odgovorno upravitelstvo ne uredništvo.

"PROSVETA" prima plačlo plačlo, namizne članke in lepe povesti vsak dan, ne samo ob sredah. Narodite se!

Gajžla.

Evropska vojna in ve- sti iz inozemstva.

(Nadaljevanje iz prve strani)

Najbolji ogenj po koncentrirajo Bolgari na trdnjavo Giurgevo, ki se nahaja 35 milj od Bukarešte in je zvezana z glavnim mesto z železnico in dobro cesto. Bombardiranje Giurgeva se vrši iz utrdb Ručenka, od koder bolgarski topničarji razbijajo forte v Giurgevu. Prebivalstvo je že pred nekaj dnevi pobegnulo iz mesta in na več krajih že razsaja požar. Rumunski vojski v Giurgevu precej artilerije, da se obrambo mesta, toda iz Sofije javljajo, da se rumunski topničarji ne morejo kosati z bolgarskimi.

Iz Dunaja poročajo uradno glede bojev na Sedmograškem sledeče:

„Severno od Oršave sijo odbili več sovražnih napadov. Zapadno od doline Gjergjo in Csika (osem milj severno od Csik Szerede) smo se umaknili iz sprednjih pozicij in skrhili nekoliko našo fronto.“

NEMCI SO USTAVILI RUSE PRED HALIČEM.

Berlin, 12. sept. — Rusi so poskušali okupirati mesto Halič ob Dnestru v Galiciji, katero se smatra za „ključ v Lvov“, toda nemške čete pod generalom Bothmerjem so to zabraile. Dunaj poroča, da so se avstrijske čete zopet umaknile pred Rusi v Karpatih.

Nemško uradno poročilo, ki je bilo izdan obvečaj glede bojev na ruski fronti, sledi:

„Na obeh straneh Starega Črviča v Volhiniji so bili Rusi zopet odbiti kakor večeraj. Bitka na fronti nadvojvoda Franca Karla med Zloto Lipo in Dnestrom, ki se je vršila 7. in 8. septembra, je pokazala, da so Rusi nameravali izkoristiti svoj uspeh z dne 6. septembra s tem, da bi vdrl v Burstin, dvanaest milj severno od Haliča, kakor bi imeli lažjo pot v Halič. Toda defenziva generala Bothmerja je to preprečila in Rusi so med velikimi izgubami ustavili svoje ofenzivno prodiranje.“

Petrograd, 12. sept. — Večeraj je uradno poročilo, se glasi: „Od Rige do Donave je položaj neizpremenjen.“

OFENZIVA NA FRANCOŠKEM ZOPET POČIVA. NEMCI SE ZASTONJ TRUDIJO, DA BI REKUPIRALI IZGUJE- NE POZICIJE.

Pariz, 12. sept. — Na vsi fronti južno in severno od Some se trudi Nemei, da bi iztrgali zavzetim pozicije, ki so jih izgubili v soboto in nedeljo, toda vsi protinapadi so zastoj. Zlasti bi radi rekupirali Ginehy, ki leži na vzvišenem kraju pol milje od Comblès in ki je zdaj v rokah Angležev. Večeraj so izvršili Nemei dva protinapada na Ginehy in vsakrat so prej izpustili plin in gorivo tekočino, toda vselej so jih Angleži vrgli nazaj. Zadnje noč so napadli petkrat nove francoske pozicije med Berny in Chaulnesom južno od Some, ali francoski topniški ogenj jim je vsakikrat prestrigel pot in morali so se vrniti v zakope z velikimi izgubami.

Današnje uradno poročilo se glasi:

„V okoliščini Berny, Vermandovillers in Chaulnesa se nadaljuje močno artilerijsko bojevanje. Družba ni kaj poročati.“

Angleško uradno poročilo:

„Na artilerijski ogenj je zadnje noč povzročil velik požar v sovranih postaji za municije v Grandcourtu. Med delvillskim železnicom in Moquetovo farmo je bilo skoraj vso noč bombardiranje iz nemških topov.“

Berlin, 12. sept. — Glede bojev na zapadni fronti poroča danes vojni urad sledeče: „Iz fronte vojvode Wirttemberskega ni kaj poročati. Na fronti kronprinca bavarskega (bojišče ob Sombi) so bili odbiti angleški napadi v okoliščini Ginehy-Comblès in ob cesti Pozieres-Lasere. Bojevanje za posest Ginehya se nadaljuje. Naši zakopi blizu Longuevala in v gozdu Leu- ne se še nahajajo v rokah sovražnika. Francozi so zastoj napadali blizu Belloya in Vermandovillersa južno od Some. V Berny smo rekupirali par hiš, v katerih se je drhal sovražnik od zadnjega petka in smo ujeli petdeset Fran- cozo.“

ITALIJANI SO VZELI NEKAJ JARKOV V TIROLIH.

Rim, 12. sept. — Vojni urad naznanja, da so Italijani vzeli vrsto zakopov v dolini Leno na tirolski fronti. Nekaj malega so napredovali tudi v pozinski dolini. Uradno poročilo se glasi:

„V bojnem pasu med Vallarso in dolino Pozin so večeraj naše čete po artilerijski preparaciji okupirale vrsto močnih zakopov na dnu doline Leno. Med gorama Spil in Corno smo dovršili okupacijo zakopov, ki so se ostali v rokah sovražnika od 7. t. m. Napredovali smo tudi severno od gore Pasubio na severnem slemenu gore Corno del Coston v gornji dolini Pozin. Naše baterije so uničile militari- stično postajo v St. Ilario severno od Novereta. Avstrijski aeroplan je metal bombe na Sondrio, toda škode ni bilo.“

Dunaj, 12. sept. — Avstrijsko uradno poročilo o položaju na italijanski fronti pravi, da so bili vsi italijanski napadi odbiti:

„Na fronti med Adižo in Astico so razvili Italijani precej delavnosti. Naše pozicije na gorah so bile ves dan večeraj pod sovražnim artilerijskim ognjem. Prodiranje sovražnih bataljonov na gorama Spil in Testo je bilo ustavljeno. V okoliščini Pasubio je sovražnik prodrl našo črto na dveh krajih, toda s protinapadom smo ga takoj vrgli nazaj. Napad na goro Majo se ni obnesel.“

GRŠKI KABINET JE ODSTO- PIL.

Pariz, 12. sept. — Iz Aten brzojavljajo, da je danes resigniral Aleksander Zaimis in njim vred je odstopilo vse ministrstvo. Zdaj nastane zanimivo vprašanje, kdo bo Zaimisov naslednik. Ker ima danes bivši premier Venizelos največ pristašev, je skoraj gotovo, da bo on zopet stopil na čelo vlade. Venizelos je poznan kot pristaš zaveznikov, in če on zopet pride na krmilo vlade, tedaj ni več vprašanja, da ne bi šla Grška v vojno na strani entente.

Zaimisovo ministrstvo je bilo sestavljeno lani v oktobru, ko je kralj Konstantin odločno zavrgel Venizelosov program, da bi šla Grška na pomoč Srbiji, ko so začeli Nemei in Bolgari z napadanjem zadnje. Zaimis je bil pristaš „dobrohotne neutralnosti“, to je, da je Grška lahko naklonjena zaveznikom, ne da bi ji treba prisostvovati v vojni. Njemu pripisujejo dejstvo, da je Grška še danes izven vojne.

Brzjavka iz Aten se glasi, da je izjavil Zaimis, da odstopa zaradi notranjih nemirov, ki ovirajo njegovo delo z ozirom na zunanje zadeve.

NEMŠKA BLOKADA ANGLIJE S 1. JANUARJEM.

Berlin, 12. sept. — Nemčija je sklenila blokirati vse britiške otoke 1. januarja 1917. Neki visoki uradnik v mornariški upravi je izjavil: „Konec tega leta in morda še prej bo imela Nemčija 300 submarink najboljše vrste, ki bodo oklenile Anglijo in nobena ladja z municijo ali z živim se ne šla skozi. Naša blokada bo vse kaj drugega, kakor je pa sedanja angleška blokada Nemčije.“

Dalje izjavljajo v krogih nemške mornarice, da se ne bo Nemčija več ozirala na Zedinjene države v izpeljevanju svoje nove blokade, ker smatra, da je Anglija pogazila mednarodno pravo glede blokiranja na morju, ki je temeljilo na londonski izjavi. Poleg submarink bo Nemčija imela tudi zepeline za blokado.

Nemci so si prisvojili 150 milijonov belgijskega denarja.

London, 12. septembra. — Iz Haaga poročajo, da so Nemei zaplenili 150 milijonov frankov v Belgijski narodni banki in obljubili, da plačajo pet odstotkov obresti od vse svote čez dve leti po vojni.

Nov nemški poveljnik na somški fronti.

Berlin, 12. sept. — Hindenburg, šef nemškega generalnega štaba, je imenoval bavarskega kronprinca Rupprehta vrhovnim poveljnikom nemške armade na fronti ob Sombi, kateri bo vodil defenzivni boj proti angleško-francoski ofenzivi. Doslej je bilo vodstvo nemške armade na somški fronti razdeljeno med tri generale in Hindenburg je mnenja, da z enim poveljnikom bo več edinstva v armadi, valed česar bo defenziva vspešnejša.

Španija pod nemškim vplivom.

London, 12. sept. — Lord Nortcliffe je objavil v „Times“ članek, v katerem očita angleški vladi, da je zanemarila svojo propagando na Španskem v prid zaveznikov, in posledica je, da so prevladali Nemei s svojim javnim mnenjem med Španci. Nemčija ima na Španskem 80.000 agentov — pravi Nortcliffe — ki neprestano razširjajo tiskana poročila in izjave po vsi državi; poročila izhajajo v obliki brezžičnih komunikacij iz Berlina in Dunaja.

AMERIŠKO - MEHIŠKO MIRO- VNA KONFERENCA.

New London, 12. sept. — Mirovni komisariji so danes razpravljali o nameravanem posojilu, ki ga imajo oskrbeti ameriški bankirji mehiški vladi. Mehiški komisariji imajo tri načrte za dobavo posojila. En načrt se glasi, da ameriške banke posodijo 100 milijonov dolarjev na podlagi zadolžnic (bondov), ki se imajo prodajati samo v Zedinjenih državah.

Vprašanje Pershingove ekspedicije je preloženo, dokler ne pride nared poročilo generala Bliss, ki bo poročal o sedanjem položaju ob meji.

Iz Washingtona javljajo, da ima general Pershing navodilo za ofenzivno gibanje napram Villi, čim se ta pokaže kje v bližini ameriškega vojaštva. Komisariji so vsled tega poročila v skrbeh, kajti, če se to res zgodi, ne bo prišlo še tako hitro do sporazuma z ozirom na položaj ob meji.

Ameriške vesti.

(Nadaljevanje iz prve strani)

Washington, D. C., 12. sept. Dve sto dvajset tvejk ima v hladnih shranbah naloženih okoli pet milijonov zabojev, jaje, ali 143 milijonov tucetov jajc.

Toledo, O., 12. septembra. — Nad jezerom Erie je divjal strašni vihar v katerega je zašla privatna škuna „Luelle“, na kateri sta bila Oto Peters z njegovo ženo in Paul Peters z njegovo družino. Na pomoč je prišel kapitan Fitzmorris z rečnim moštvo in svetilnika na West Sister Islandu. Po enournem boju z viharjem se mit je posrečilo rešiti vse, ki so bili na škuni. Škuna je izgubljena.

East Liverpool, O., 12. sept. — Policijski načelnik John W. Wyman je podal rezignacijo in župan Orr jo je sprejel. Pred njim je resigniral policaj John R. Turnbull in obdolžil policijskega načelnika nezmožnosti in zanemarjenju dolžnosti. Wyman je Turnbulla suspendiral za 14 dni radi zanemarjenja dolžnosti.

Te spremembe v policiji je povzročila obtožba salunarja A. W. Fitzgeralda, ki pravi, če bi bil ob pravem času poslan policaj, po katerega je telefoniral, da bi zamorec ne bil ustreljen.

Wyman je bil dvanaest let policijski načelnik in izvoljen je bil dvakrat za šerifa v okraju Columbiana. Vje je znanega morilec Iro Marlatta, ki je bil poznan pod imenom „demon ohijske kaznilnice.“

Cleveland, O., 12. septembra. Ko je 81letna Elizabeta Hable, stanujoča na 314 W. 46 ulice, uprasnila vžgalico, da zaneti ogenj in skuba večerjo, je nastala silna eksplozija, ki je zanetila njeno obleko in lase njenega 84-letnega soproga.

Stara ženica je tekla proti durmi in klicala na pomoč, vendar pa niso pogasili preje ognja, da je dobila že hude opekline. Mejem časom so prihiteli sosede in so rešili njenega moža, kateremu je gorel jopič. Staro zakonsko dvojico so prepeljali v bolnišnico.

Splošno sodijo, da je bil plin odprt in ko je starka hotela zanetiti ogenj v štedilniku, je nastala eksplozija.

New York, 12. septembra. — Iz visočine 600—700 čevljev je padel na tla dvokrovnik, s katerim sta letala J. Walter W. Struthers in Charles D. Wiman. Oba sta se učila letati pri rezervni letalni četi. Letalca sta imela po eno zlomljeno nogo in dobila sta tudi notranje poškodbe.

Piqua, O., 12. septembra. — Trije avtomobilisti so vletili pri E. C. Scottu, zlatarju in draguljarju, in mu pobrali za \$3.000 zlatnine in draguljev. Po izvr-

šenem zločinu so ga prisilili, da je šel sredi ceste, na to so se še odpeljali banditje s plenom.

Nekonville, O., 12. septembra. V malem rudarskem selu Kimberly je 35 letni Roland Haason ustrelil svojo ženo.

Haason je živel ločen od svoje žene, ki je bivala pri njegovem svaku. Zjutraj je prišel v Kimberly, polical je svojo ženo iz hiše in jo ustrelil.

Policija trdi, da je Haason bil ljubosumen na svojo ženo.

Toledo, O., 12. septembra. — Neznance, star 35 let, si je na stopnicah univerze prerezal vrat. Se preden je došla zdravniška pomoč je bil mrtev. Pri njem niso našli nič, da bi ga spoznali.

Iz delavskega sveta.

(Nadaljevanje iz prve strani)

Pred par meseci je bila pogodba podpisana z neodvisnimi tvejkami, med katerimi se nahaja tudi Central Coal and Iron Company v Central Cityju.

Pri sklepanju pogodbe je družba podpisala da bodo tudi zanj obvezne vse določbe, ki jih sprejme zveza rudniških operatorjev.

Kmalu za tem je pogorelo razkladalo nad rudnikom Centralia Coal & Iron Co. Tako se je raznesla vest, da razkladalo ne bo popravljeno in bo delo v rudniku ustavljeno. V lokalni organizaciji

so se našli rudarji, ki so prišli agitirati, naj se popusti 10 odstotkov od plače, kot je določena v pogodbi, če družba zgradi novo razkladalo.

Družba je pa imela popolnoma drug namen in sicer da odpre neorganiziran rudnik in določi sama

plačo in delovne razmere. In našli so se rudarji, ki so pripravljali delati v takih razmerah. To je skandal!

Dolžnost vseh rudarjev je, da ne sprejmejo dela pod takimi pogoji, če si hočejo ohraniti, kar so si priporili v dvomesečnem boju.

KAKI IZBORNI LINIMENT

Ima veliko število uporab v vsaki hiši. Nikoli ne poteče dan niti da bi ga kak član imel priliko rabiti.

Severa's Gothard Oil

(Severovo Gothardsko Olje) je tak liniment ter se že rabi preteklih 85 let. Izkazal je svojo vrednost pri zdravljenju

REVMAZIMA, NEURALGIJE, IZVINJENJ, OTOKLJAJEV, OTEKLIN, OTEKLJH ŽLEZ, OKORELIH SKLEPOV IN MIŠIC, KRČEV, BOLEČIN IN BOLESTI.

Cena 25 in 50 centov.

Čitate sledečo pismo: „Severovo Gothardsko Olje se je izkazalo zelo uspešno. Moja žena je imela hudo bolečino v nogah toda po rabi Severovega Gothardskega Olja se bolečina postala manj huda in ko je porabila pol steklenice, so bolečine popolnoma izginile.“

John Mikulastik, R.R. No. 1, Box 90, Iron Mountain, Mich.

Kupite Severovo Pripravko v lekarnah. Ako jih ne morete dobiti, naročite jih od nas. Zavrnilo nadomestivo.

W. F. SEVERA CO., Cedar Rapids, Iowa.

Na znanje pošiljatelj denarja v staro domovino!

Valed negotovega dostavljenja pošte, ki je namenjena iz Amerike v Avstrijo in Nemčijo ter naroba, sprejemamo denarne pošiljatve do preklica le pod pogojem, da se valed vojne izplačajo mogoče s zámudo. DENAR NE BO V NOBENEM SLUČAJU IZGUBLJEN, AMPAK NASTATI ZAMOREJO LE ZAMUDE. Mi jamčimo za vsako denarno pošiljatev toliko časa, da se izplača na določeni naslov. Istotako nam jamčijo zanesljive ameriške banke, s katerimi smo sedaj v zvezi radi vojne, in radi popolne sigurnosti pri pošiljanju denarja.

K: 100 .. \$13.50 K: 1,000 . \$132.00

TVRDKA

FRANK SAKSER

82 CORTLANDT STREET, NEW YORK, N. Y.

Boj za življenje.

V LEKARNAH

CENA \$1.00

Boj za življenje, ostrejši vsak dan, je škodljiv, ako ne pogubonosni, mnogim ljudem, ki poljabis nase, postanejo brezbrižni in zanemarijo svoje telo in zdravje. Posledica takega življenja je, da je človek popolnoma izčrpan. Temu potem sledijo nerednosti prebavljanja, duševna potrtost in fizična onemoglost. Človek v takem položaju si mora takoj pomagati in pravilno je, da brez odloga uživa

TRINERJEVO AMERIŠKO ZDRAVILNO GRENKO VINO

To sredstvo spravi v pravi tir in gibanje prebavljanje organe, ki opozarjajo valed prenapetega dela ali iz drugih razlogov, z rednim čiščenjem nečistoče iz droba; s tem

izboljša apetit, regulira prebavnost, prepreči zadržanost, odpravi zapke in pokrepa telo.

Trinerjevo ameriško zdravilno grenko vino regulira delo prebavilnih organov. Uživate to vino, kadar občutite

izgubo apetita, slabost po jadi, napenjanje črev, smrad iz ust, napihlost, bolečine in krče, zapke, občutljivost, nervoznost, in telesno slabost.

To vino vam zagotovi pokrepčevalno spanje in moč, da lahko opravljate svoje delo vsak dan.

Stari ljudje bi morali imeti to zanesljivo sredstvo vedno v hiši za redno uživanje. Ženske, ki trpe na glavobolu in na drugih neprilikah, bi morale poskusiti Trinerjevo ameriško zdravilno grenko vino.

Proti revmatizmu, bolečinam v križu, neuralgiji, otečenim udom in otrplim zgibom se poslužite Trinerjevega linimenta. Mišice, oslabilene valed dela, je treba drgniti s Trinerjevim linimentom. Cena 25c in 50c v lekarnah. Po pošti 35c in 60c.

Jos. Triner

IZDELOVATELJ

1332-30 So. ASHLAND AVE.

CHICAGO, ILLINOIS.

A. W. ENGLISH
vinyls, ingovins in clothing
10205 St. Clair Ave. Cleveland, Ohio